

**FAQ over de wetgeving “Bekwame Helper” en
“Activiteiten van het Dagelijks Leven”**

Versie 2

12 02 2025

Contents

A. WETGEVING « BEKWAME HELPER » : ALGEMENE EN WETTELIJKE VRAGEN	4
1. Wat als een fout loopt? Wie is aansprakelijk?	4
2. Kan een bekwame helper gerechtelijk vervolgd worden voor de illegale uitoefening van de verpleegkundige handelingen?.....	4
3. Is de wettelijke kader ook van toepassing tijdens verblijven in het buitenland?	5
4. Wat is het verschil tussen een mantelzorgverlener en een bekwame helper?	5
6. Wat wordt er bedoeld met waarschuwingcriteria? Wat te doen als een waarschuwingcriterium optreedt?	6
7. Kan iemand verplicht worden om zich te engageren als bekwame helper?	6
8. Waar kan een bekwame helper aan de slag?	6
Het doel van de wet	6
Wat wordt verstaan onder zorgvoorziening?	7
B. « ADL » : ALGEMENE EN WETTELIJKE VRAGEN	8
1. Toestemming.....	8
2. Wettelijke vertegenwoordiger	8
3. Interventie van de gezondheidszorgbeoefenaar die verantwoordelijk is voor de begunstigde wanneer de ADL-activiteiten worden uitgevoerd door een niet-zorgprofessional in een zorginstelling.....	8
C. WETGEVING « BEKWAME HELPER » : VRAGEN BETREFFENDE DE TOESTEMMING	9
1. Wie kan een bekwame helper toestemming geven om technische verpleegkundige handelingen uit te voeren?	9
2. Mag ik als bekwame helper opdracht geven aan iemand anders	9
3. Moet de zorgverlener die de toestemming geeft dezelfde zijn als degene die de bekwame helper heeft opgeleid?	9
4. Wie mag verpleegkundige handelingen verrichten als bekwame helper?.....	9
Zorgkundige : NEE	9
Vrijwilliger : JA	10
Uitzendkrachten : JA	10
Stagiairs : NEE.....	10
Jobstudenten : NEE	10
Studenten verpleegkundige: NEE	10
5. Mag een minderjarige optreden als bekwame helper?	11
D. VRAGEN OVER TOEGESTANE VERPLEEGKUNDIGE HANDELINGEN	12

1. Kan de bereiding van siroop en aerosol worden beschouwd als deel van de toediening van een geneesmiddel?	12
2. Kan het voorbereiden van insuline worden beschouwd als deel van de toediening van een geneesmiddel?	12
3. Houdt de toediening van medicatie via de mond voor de bekwame helper de toediening in via een nasogastrische sonde en via een gastrostomiesonde ?	13
4. Mag een leerkracht insuline toedienen aan een leerling met diabetes?	14
5. Mag een opvoeder medicatie geven aan een bewoner van en verblijfscentrum voor personen met een handicap?	14
6. Wat bedoelt men met “Instellen van de maatregelen ter voorkoming van lichamelijke letsels: fixatiemiddelen, isolatie”?	14
7. Wat bedoelt men met “Maatregelen ter voorkoming van lichamelijke letsels: valpreventie”?	15
8. Kan blaaskatheterisatie in een continente urostomie worden toegestaan aan een bekwame helper op basis van een opleiding, zoals intermitterende blaaskatheterisatie via de natuurlijke weg?	15

A. WETGEVING « BEKWAME HELPER » : ALGEMENE EN WETTELIJKE VRAGEN

1. Wat als een fout loopt? Wie is aansprakelijk?

De uitvoering van deze afwijking van de onwettige uitoefening van de verpleegkunde brengt de verantwoordelijkheid van de verschillende betrokkenen met zich mee. De arts, de verpleegkundige verantwoordelijk voor algemene zorg of de basisverpleegkundige die de toestemming verleent, moet daarom rekening houden met de opleiding en competenties van de bekwame helper en de omstandigheden van de situatie.

De bekwame helpers zijn verantwoordelijk voor de goede uitvoering van de zorgen op basis van de toestemming die ze hebben aanvaard. Dat volgt de algemene regels van de burgerlijke aansprakelijkheid, op basis van het criterium van een voorzichtige en zorgvuldige bekwame helper in dezelfde concrete omstandigheden.

De bekwame helper staat ook in voor de correcte observaties en voor het verwittigen van de verpleegkundige of arts. Als de zorgen buiten hun bekwaamheid vallen of wanneer de waarschuwingscriteria van het zorgplan worden bereikt.

Voor bekwame helpers die als werknemer werken, is de werkgever aansprakelijk voor schade die ze veroorzaken tijdens hun werk (met de mogelijke wettelijke uitzondering van bedrog of opzet, zware fout en herhaaldelijk voorkomende lichte fout). Een organisatie die met vrijwilligers werkt, die in dat kader optreden als bekwame helper, is in die mate ook verantwoordelijk.

Zelfstandige zorgverleners die toestemming geven voor het verlenen van technische verpleegkundige handelingen aan de bekwame helpers moeten hun eigen verzekering hebben. Ze moeten controleren dat hun polis de delegatie van zorgen aan de bekwame helpers voldoende dekt.

In geval van een probleem gelden de algemene rechtsbeginselen inzake aansprakelijkheid van toepassing.

2. Kan een bekwame helper gerechtelijk vervolgd worden voor de illegale uitoefening van de verpleegkundige handelingen?

Nee, het doel van de wet is om de bekwame helper te beschermen die de handelingen mag stellen waarvoor een arts of verpleegkundige de toestemming heeft gegeven voor zover hij of zij de handeling uitvoert in overeenstemming met de wet. Onder voorbehoud van dit punt mag de bekwame helper dus niet vervolgd worden omdat die deze verstrekkingen stelt. De bekwame helper is wel verantwoordelijk voor de goede uitvoering van de zorgen op basis van

de aanvaarde delegatie. De controle van de goede toepassing behoort tot de bevoegdheid van een rechter.

3. Is de wettelijke kader ook van toepassing tijdens verblijven in het buitenland?

Nee, deze wettelijke kader is enkel van toepassing in België. Wanneer men naar het buitenland reist, moet men zich dus informeren over de wetgeving die daar van toepassing is.

4. Wat is het verschil tussen een mantelzorg en een bekwame helper?

De mantelzorg is de persoon die voortdurende of regelmatige hulp en steun biedt aan de persoon die ze verzorgen, die door een gebrek aan autonomie als gevolg van leeftijd, gezondheidstoestand of handicap kwetsbaar is. en zich in een situatie van afhankelijkheid of verlies van autonomie bevindt. De mantelzorg heeft een vertrouwensband of een nabijheidsrelatie, emotioneel of geografisch, ontwikkeld met de zorgbehoevende. De mantelzorg heeft een vertrouwensrelatie opgebouwd, een band van nabijheid, emotioneel of geografisch, met de persoon die ze verzorgen. Deze hulp beantwoordt aan specifieke behoeften en wordt verleend buiten het kader van een **professionele vergoeding** of **vrijwilligerswerk** zoals gedefinieerd door de wet van 3 juli 2005.

De mantelzorg mag alle verpleegkundige handelingen B1 en B2 uitvoeren zonder beperking, na een door een arts of een verpleegkundige gegeven opleiding, en in het kader van een door deze opgestelde procedure of een verpleegplan.

De bekwame helper zorgt voor een patiënt in het kader van een professionele of vrijwillige activiteit, uitgevoerd buiten een zorginstelling. Hierbij denken we aan opvoeders, kinderverzorgsters, gezinshelpers (professionele activiteit) of scoutsleiders en begeleiders van groepen personen met een handicap tijdens een reis (vrijwilligers). De lijst van verpleegkundige handelingen die zijn toegestaan voor de bekwame helper is beperkt. De handelingen en de voorwaarden voor hun uitvoering en de vereiste opleidings- of onderwijsvoorwaarden voor deze toestemming zijn opgenomen in het KB van 29 februari 2024

5. Wat is het onderscheid met eerste hulp in noodsituaties?

Eerste hulp in noodsituaties vallen buiten het kader van de bekwame helper. Het gaat over acties om iemand te helpen in geval van een ongeval of acuut gezondheidsprobleem. In tegenstelling tot zorg die wordt verleend door mantelzorgers of bekwame helpers, gaat het over situaties die zorg vereisen die noch voorzien noch gepland zijn. Het bijstaan van een persoon in gevaar valt niet onder de onwettige uitoefening van een beroep in de gezondheidszorg. Voor zover het een uitzonderlijke situatie betreft die niet valt onder de gewoonlijke uitvoering van handelingen in het kader van de uitoefening van het beroep.

Onder het kader van eerste hulp in noodsituaties kunnen vallen:

- Het toedienen van glucagon bij een ernstige hypoglycemie.
- Algemene EHBO valt ook buiten het kader van de bekwame helper.
- Het immobiliseren van een vermoedelijke fractuur met een spalk maakt deel uit van eerste hulp en kan worden gebruikt om iemand naar het ziekenhuis te vervoeren. Voor wat betreft het toedienen van Epipen bij een ernstige allergische reacties (anaphylactische shock), verwijzen we u naar [het advies van de Orde der artsen link](#).

6. Wat wordt er bedoeld met waarschuwingscriteria? Wat te doen als een waarschuwingscriterium optreedt?

Waarschuwingscriteria zijn waarden of waarnemingen die afwijken van een normale situatie. Die moeten de aandacht trekken van de bekwame helper, denk aan een bloeddrukwaarde. Indien één of meerdere waarschuwingscriteria vervuld zijn, moet de bekwame helper de arts, de verpleegkundige verantwoordelijk voor algemene zorg of basisverpleegkundige hierover zo snel mogelijk inlichten. De waarschuwingscriteria worden vastgesteld naar gelang het geval en zijn specifiek voor elke patiënt.

7. Kan iemand verplicht worden om zich te engageren als bekwame helper?

Deze afwijking van de onwettige uitoefening van de verpleegkunde is een mogelijkheid en geen verplichting. Daarom moeten de betrokkenen de beslissing om de toestemming te verlenen en de beslissing om die toestemming uit te voeren op vrijwillige basis nemen. Men kan niemand verplichten zich te engageren als bekwame helper of om het aangegane engagement aan te houden.

Indien de persoon tewerkgesteld is met een arbeidsovereenkomst en technische verstrekkingen uitoefent omwille van zijn tewerkstelling bij een werkgever, mag de weigering om die technische verstrekkingen uit te oefenen of de beslissing om de uitoefening stop te zetten, geen enkel nadelig gevolg hebben op het vlak van loon-, arbeids- en tewerkstellingsvoorwaarden.

8. Waar kan een bekwame helper aan de slag?

Het doel van de wet

De wet is bedoeld om tegemoet te komen aan de bestaande rechtsonzekerheid voor personen die in het kader van hun beroep of van een vrijwillige activiteit zorgen voor personen die in het dagelijkse leven bepaalde verpleegkundige verzorging moeten krijgen. Het systeem van de bekwame helper wordt mogelijk gemaakt op plekken waar geen 24/24u verpleegkundige

omkadering voorzien is. Onderscheidend criterium is dus aan- of afwezigheid van constante verpleegkundige permanentie.

Het is niet de bedoeling om via deze wet het personeelstekort in de zorg aan te pakken, ook al zal het in de praktijk een verlichtend effect kunnen hebben. De delegatie van handelingen naar niet gezondheidszorgbeoefenaars binnen een kwaliteit kader moet een middel zijn om op continue wijze kwaliteitsvolle zorg te verlenen en heeft niet als doel werkingskosten te verminderen ten koste van kwaliteit van zorg.

Wat wordt verstaan onder zorgvoorziening?

Een bekwame helper kan niet optreden in een zorgvoorziening. Onder zorgvoorziening wordt verstaan de instellingen bedoeld in [de gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen, andere verzorgingsinrichtingen de woonzorgcentra en de rust- en verzorgingstehuizen](#).

De centra voor ambulante revalidatie vallen onder de scope van de wet bekwame helper, alleen als ze niet verbonden zijn aan een ziekenhuis.

De wetgeving specificeert niet meer dan "de instellingen bedoeld in de gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen, alsook de woonzorgcentra (wzc) en de rust- en verzorgingstehuizen (rvt) zoals erkend door de bevoegde autoriteiten".

Volgende documenten maken het doel van de regelgeving duidelijk:

1/ [Protocolakkoord](#) : Protocolakkoord tussen de Federale Overheid en de overheden bedoeld in artikel 128, 130, 135 en 138 van de Grondwet inzake de samenwerking tussen personen uit de omgeving van de patiënt/cliënt en gezondheidszorgbeoefenaars buiten een zorgvoorziening

2/ [advies van de adviesorganen voor de verpleegkunde](#)

3/ [document voor behandeling in het parlement met toelichting](#)

B. « ADL » : ALGEMENE EN WETTELIJKE VRAGEN

1. Toestemming

Artikel 4 § 1 van het KB van 29 februari 2024, bepalende de lijst van activiteiten die tot het dagelijkse leven behoren, alsmede de voorwaarden waaraan deze activiteiten moeten beantwoorden om als dusdanig te worden beschouwd, vermeldt dat de begunstigde van de activiteit of zijn wettelijke vertegenwoordiger toestemming moet geven. Hij heeft dus het recht om toestemming te weigeren of in te trekken als hij het niet eens is of niet meer eens is. Bovendien heeft hij ook het recht om toestemming te geven voor de ene handeling en niet voor de andere.

2. Wettelijke vertegenwoordiger

Wat wordt bedoeld met wettelijke vertegenwoordiger? Een vertegenwoordiger in het kader van voorafgaande richtlijnen, of een vertegenwoordiger aangewezen door de vrederechter? Het KB maakt geen onderscheid tussen de soorten wettelijke vertegenwoordigers en gebruikt gewoon de term "wettelijke vertegenwoordiger".

3. Interventie van de gezondheidszorgbeoefenaar die verantwoordelijk is voor de begunstigde wanneer de ADL-activiteiten worden uitgevoerd door een niet-zorgprofessional in een zorginstelling

De twee voorwaarden vermeld in artikel 2 van het KB van 29 februari 2024 zijn cumulatief (zie: "EN")

- de activiteit mag niet beschouwd worden als gezondheidszorg die verleend moet worden door een gezondheidszorgbeoefenaar EN
- de behandelende arts, verpleegkundige verantwoordelijk voor algemene zorg of basisverpleegkundige mag niet aangegeven hebben dat gezien de context en het doel van de te verrichten activiteit de uitoefening van de activiteit door een bevoegd gezondheidszorgbeoefenaar dient te gebeuren

Bijgevolg moet er, vanwege de tweede voorwaarde van artikel 2, een interventie zijn geweest van de gezondheidszorgbeoefenaar die verantwoordelijk is voor de begunstigde in de zorginstelling.

In zorginstellingen (WZC en ziekenhuizen) waar artsen en verpleegkundigen aanwezig zijn, zorgt de uitvoering van deze activiteiten, voorafgegaan door een beoordeling door een van deze gezondheidszorgbeoefenaars in de zorginstelling, ervoor dat de kwaliteit en veiligheid van de verleende zorg wordt gegarandeerd door hun beoordeling van de ADL-activiteiten.

C. WETGEVING « BEKWAME HELPER » : VRAGEN BETREFFENDE DE TOESTEMMING

1. Wie kan een bekwame helper toestemming geven om technische verpleegkundige handelingen uit te voeren?

- De arts
- De verpleegkundige verantwoordelijk voor algemene zorg
- De basisverpleegkundige binnen zijn of haar bevoegdheden. Voor zover het gaat over minder complexe situaties en met respect voor de technische verpleegkundige verstrekkingen die de basisverpleegkundige zelf kan uitvoeren.

2. Mag ik als bekwame helper opdracht geven aan iemand anders om de handeling uit te voeren?

Voor activiteiten die zijn toegestaan op basis van een opleiding is de toestemming persoonlijk, de bekwame helper wordt op de toestemming vermeld en de toestemming is niet overdraagbaar aan een andere bekwame helper.

Voor de activiteiten die zijn toegestaan op basis van een instructie, vermeldt de bevoegdheid niet de naam van de bekwame helper. In dit geval, kan de handeling door verschillende personen worden uitgevoerd, omdat de toestemming niet op naam staat. Een bekwame helper kan dan een andere bekwame helper vragen om de handeling uit te voeren, mits de door de wetgeving gestelde voorwaarden worden nageleefd.

3. Moet de zorgverlener die de toestemming geeft dezelfde zijn als degene die de bekwame helper heeft opgeleid?

De wetgeving specificeert dit niet, maar de zorgverlener die de toestemming verleent, moet ervoor zorgen dat de bekwame helper is opgeleid en de vaardigheden heeft verworven om de verpleegkundige technische handeling uit te voeren.

4. Wie mag verpleegkundige handelingen verrichten als bekwame helper?

Zorgkundige : NEE

Als iemand wordt aangenomen als zorgkundige, moet hij of zij voldoen aan de wetgeving die geldt voor dat beroep.

Dit betekent dat je artikel 124, 10° van de [gecoördineerde wet van 10 mei 2015](#) over de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen in acht moet nemen. Dit artikel regelt het beroep van zorgkundigen en stelt dat ze, onder dreiging van sancties, niet mogen werken in

strijd met deze regels. Artikel 59 verwijst naar het [koninklijk besluit van 12 januari 2006](#) dat de toegestane activiteiten voor zorgkundige bepaalt

Vrijwilliger : JA

De [wet van 3 juli 2005](#) over de rechten van vrijwilligers regelt het werk van vrijwilligers. Dit is een bevoegdheid van de FOD Sociale Zekerheid.

Uitzendkrachten : JA

De [wet van 24 juli 1987](#) betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers aan gebruikers reguleert het werk van uitzendkrachten. Dit is een bevoegdheid van de FOD Werkgelegenheid. Een uitzendkracht oefent wel degelijk een beroep uit.

Stagiairs : NEE

De stagiair voert activiteiten uit binnen het kader van een opleiding, niet van een beroep.

Jobstudenten : NEE

Studenten worden beschouwd zonder beroep te zijn. Studeren is de belangrijkste activiteit, het werk is secundair. Titel VII van de [wet van 3 juli 1978](#) over de arbeidsovereenkomsten regelt de studentenovereenkomsten. Dit is een bevoegdheid van de FOD Werkgelegenheid.

Studenten verpleegkundige: NEE

De wetgeving bekwame helper gebeurt tijdens het uitoefenen van het beroep of bij een vrijwillige activiteit. Studenten kunnen dus geen enkele verpleegkundige handeling uitvoeren binnen het kader van de wetgeving voor bekwame helper.

Daarentegen kunnen studenten verpleegkundige alleen verpleegkundige handelingen verrichten buiten het kader van hun opleiding (job studenten bvb) als zij een visum en een erkenning als zorgkundige hebben.

In het kader van een erkende opleiding : [Art 124 WUG](#): Uitzondering op de illegale uitoefening van de verpleegkunde..

“Ze is evenmin van toepassing op de student in de geneeskunde, de student in de kinesitherapie, de student vroedvrouw en de personen in opleiding voor een paramedisch beroep of voor hulpverlener-ambulancier die de vermelde activiteiten verrichten in het kader van hun opleiding of op de student die de vermelde activiteit verricht in het kader van een erkende opleiding voor het behalen van een in artikel 45, § 1, of in artikel 56, bedoelde erkenning;”

Alle andere situaties zijn strafbaar

Studenten verpleegkundigen kunnen dus geen verpleegkundige handelen binnen het kader van de wetgeving voor bekwame helpers verrichten.

5. Mag een minderjarige optreden als bekwame helper?

Wat de aansprakelijkheid van minderjarigen betreft, zijn de regels van het gemene recht inzake de aansprakelijkheid van minderjarigen van toepassing.

De verantwoordelijke ter plaatse en de ouders nemen een belangrijk risico als ze een minderjarige de rol laten opnemen van bekwame helper.

D. VRAGEN OVER TOEGESTANE VERPLEEGKUNDIGE HANDELINGEN

1. Kan de bereiding van siroop en aerosol worden beschouwd als deel van de toediening van een geneesmiddel?

De wetgeving staat de toediening van geneesmiddelen toe, maar sluit de bereiding ervan uit. Toch kunnen sommige geneesmiddelen niet op voorhand en op afstand van de patiënt worden bereid.

We moeten een onderscheid maken tussen de bereiding op afstand en de bereiding die alleen aan het bed van de patiënt kan worden uitgevoerd. De bereiding van een aerosol en het klaarmaken van een siroop in zijn recipiënt zoals een lepel of een maatbeker, zijn noodzakelijke handelingen voor de toediening en worden uitgevoerd aan het bed van de patiënt.

De bereiding van siroop en aerosol kunnen we dus beschouwen als deel van de toediening en kan door een bekwame helper worden uitgevoerd, als de delegerende arts, verpleegkundige algemene verzorging of basisverpleegkundige dit toestaan.

De bekwame helper dient de uitvoeringsvoorwaarden die de wetgeving vermeldt, te respecteren.

De zorgverstreker die de delegatie verleent, moet de situatie evalueren en een herbeoordeling plannen. Indien toegestaan op basis van opleiding, controleert de zorgverlener of de bekwame helper de vaardigheden heeft om de taak uit te voeren. De delegerende zorgverstreker, net als de bekwame helper, dragen hun verantwoordelijkheid. Beiden zijn verantwoordelijk voor het correct uitvoeren van de verpleegkundige handeling.

2. Kan het voorbereiden van insuline worden beschouwd als deel van de toediening van een geneesmiddel?

De wetgevingen op de "bekwame helper" en "activiteiten van het dagelijks leven" staat de toediening van medicijnen toe, maar sluit de voorbereiding daarvan uit. Sommige medicijnen kunnen echter niet van tevoren en op afstand van de patiënt worden voorbereid.

Insuline is een van de geneesmiddelen die voor de toediening een essentiële voorbereiding vereisen aan het bed van de patiënt. Er moet echter een onderscheid worden gemaakt tussen injectie met een voorgevulde pen en injectie met een spuit waarbij insuline moet worden opgetrokken.

De voorbereiding van insuline met een spuit brengt aanzienlijke risico's met zich mee op het gebied van hygiëne en asepsie, evenals het risico op voorbereidingsfouten (bijvoorbeeld doseringsfouten).

Dit type voorbereiding kan niet worden beschouwd als onderdeel van de toediening gezien de daarmee gepaard gaande risico's.

De voorbereiding van insuline met een voorgevulde pen brengt minder risico's met zich mee. Het kan daarom worden beschouwd als onderdeel van de toediening en kan worden gedelegeerd aan bekwame helpers wanneer de arts, de verpleegkundige of de basisverpleegkundige dit toestaat. Er moet echter voldaan worden aan de wettelijke uitvoeringsvoorwaarden. De beroepsbeoefenaar die de delegatie geeft, moet de situatie beoordelen en een herevaluatie plannen. In geval van toestemming op basis van opleiding controleert de beroepsbeoefenaar of de bekwame helper bekwaam is om de taak uit te voeren. Zowel de zorgprofessional die delegeert als de bekwame helper zijn elk voor hun deel verantwoordelijk voor de goede uitvoering van de technische verpleegkundige handeling.

3. Houdt de toediening van medicatie via de mond voor de bekwame helper de toediening in via een nasogastrische sonde en via een gastrostomiesonde ?

De toediening van orale medicatie door bekwame helpers kan worden uitgebreid naar toediening via een percutane, genezen en gestabiliseerde gastrostomiesonde. De toediening van orale medicatie kan echter niet worden uitgebreid naar toediening via een nasogastrische sonde, aangezien dit andere en hogere risico's met zich meebrengt, waaronder het risico dat de sonde zou verschuiven in de longen.

De toediening van medicatie via een gastrostomiesonde kan dus door een beroepsbeoefenaar (arts/verpleegkundige/basisverpleegkundige) worden toegestaan aan de bekwame helper op basis van een opleiding, net als voeding via deze weg.

Voeding en toediening van medicatie via een nasogastrische sonde kunnen alleen worden toegestaan in tijdelijke en uitzonderlijke omstandigheden op basis van een opleiding door een zorgprofessional (arts/verpleegkundige/basisverpleegkundige).

Er moet echter voldaan worden aan de wettelijke uitvoeringsvoorwaarden. De beroepsbeoefenaar die de delegatie geeft, moet de situatie beoordelen en een herevaluatie plannen. In geval van delegatie op basis van opleiding, controleert de zorgprofessional of de bekwame helper bekwaam is om de taak uit te voeren. Zowel de zorgprofessional die delegeert als de bekwame helper zijn elk voor hun deel verantwoordelijk voor de goede uitvoering van de technische verpleegkundige handeling.

Voor de toediening van medicatie via een gastro-duodenale sonde is het de plaats van inbrengen van de sonde die bepaalt of deze handeling mag worden gedelegeerd. Als de sonde via een gastrostomie is ingebracht, is de toediening van medicatie toegestaan op basis van

een opleiding door een zorgprofessional. Als de sonde via de nasale weg is ingebracht, kan de toediening van medicatie alleen worden toegestaan in tijdelijke en uitzonderlijke omstandigheden op basis van een opleiding door een zorgprofessional (arts/ verpleegkundige verantwoordelijk voor algemene zorg /basisverpleegkundige).

4. Mag een leerkracht insuline toedienen aan een leerling met diabetes?

Ja, als de leerkracht voldoet aan de voorwaarden die zijn gesteld in de wetgeving “bekwame helper”... De leerkracht mag de leerling insuline helpen toedienen op de daartoe aangewezen momenten, indien de leerling dat zelf niet kan.

5. Mag een opvoeder medicatie geven aan een bewoner van een verblijfscentrum voor personen met een handicap?

Er zijn twee mogelijke situaties. De handeling kan namelijk beschouwd worden volgens de wetgeving als een "activiteit van het dagelijks leven" (ADL) of als een handeling van de "bekwame helper":

- ADL: de opvoeder moet de bijsluiter van het medicijn volgen of de instructies van de apotheker, verpleegkundige of arts.
- Bekwame helper: de opvoeder kan de handeling uitvoeren na toestemming op basis van een opleiding of van een instructie van een arts, een verpleegkundige verantwoordelijke voor algemene zorg of een basis verpleegkundige.

Hoe kies je de juiste situatie?

Dit hangt af van de situatie. Het geven van paracetamol aan iemand met hoofdpijn kan als een ADL worden beschouwd, terwijl het uitdelen van medicijnen in een instelling aan gehandicapte personen een opleiding vereist voor een bekwame helper, indien er geen verpleegkundige beschikbaar is om deze uit te delen.

Bij twijfel, aarzel niet om contact op te nemen met een zorgprofessional.

6. Wat bedoelt men met “Instellen van de maatregelen ter voorkoming van lichamelijke letsels: fixatiemiddelen, isolatie”?

Het instellen van beschermende of vrijheidsbeperkende maatregelen zoals fixatiemiddelen of isolatie, is voorbehouden aan verpleegkundigen en artsen. Het mag niet aan bekwame helpers worden toegestaan.

Als de arts of verpleegkundige beslist om, volgens de voorwaarden van het koninklijk besluit 24 februari 2024, beschermende of vrijheidsbeperkende maatregelen te nemen, mag de

uitvoering ervan in tijdelijke en/of uitzonderlijke omstandigheden worden toegestaan aan een bekwame helper, mits opleiding.

7. Wat bedoelt men met “Maatregelen ter voorkoming van lichamelijke letsels: valpreventie”?

Dit gaat over het opzetten van een systeem om vallen te voorkomen zoals bijvoorbeeld het plaatsen van een bedhekje of armsteun op een stoel om te voorkomen dat een persoon uit bed valt of van de stoel. Let op, het doel is niet om de bewegingsvrijheid te beperken. Een arts of verpleegkundige moet de handeling goedkeuren als ze door een bekwame helper wordt uitgevoerd, volgens de uitvoeringsvoorwaarden van de wet.

8. Kan blaaskatheterisatie in een continente urostomie worden toegestaan aan een bekwame helper op basis van een opleiding, zoals intermitterende blaaskatheterisatie via de natuurlijke weg?

De continente urostomie is een onomkeerbare techniek die vaak wordt gebruikt bij kinderen met een handicap. Deze techniek zorgt ervoor dat urine niet continu in een stomazakje zal lopen (of dergelijke). Daarom moet meerdere keren per dag een katheterisatie uitgevoerd worden om elk risico op terugvloei te voorkomen.

Om deze redenen kan blaaskatheterisatie bij een urostomie worden beschouwd als een intermitterende blaaskatheterisatie via de natuurlijke wegen, toegestaan op basis van een opleiding door een arts, een verpleegkundige of een basisverpleegkundige.

Er moet echter voldaan worden aan de wettelijke uitvoeringsvoorwaarden. De beroepsbeoefenaar die de delegatie geeft, moet de situatie beoordelen en een herevaluatie plannen. In geval van delegatie op basis van opleiding, controleert de zorgprofessional of de bekwame helper bekwaam is om de taak uit te voeren. Zowel de zorgprofessional die delegeert als de bekwame helper zijn elk voor hun deel verantwoordelijk voor de goede uitvoering van de technische verpleegkundige handeling.